

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres referanse
200902864-/KRI

Vår referanse
2009/9865-5-80365/2009-HSKA

Klassering
A10

Dato
24.07.2009

Høringsnotat om endringer i barnehageloven - rett til barnehageplass for barn av asylsøkere

Oversender elektronisk Fredrikstad kommunes høringsnotat om endringer i barnehageloven – rette til barnehageplass for barn av asylsøkere, innen høringsfristen 7.august.

Oversender alle papirene ved en senere anledning.

Med hilsen

Elektronisk godkjent underskrift

Helga Synøve Kasene
spesialkonsulent
For
fagsjef Gunn Glad
Seksjon for utdanning og oppvekst.

Utdanning og oppvekst stab

Besøksadresse: Nygaardsgata 16
E-postadresse: postmottak@fredrikstad.kommune.no
Telefon: 69 30 60 00 Telefaks: 69 30 60 04

Postadresse: Postboks 1405, 1602 FREDRIKSTAD
Webadresse: www.fredrikstad.kommune.no
Tlf. saksbeh.: 69 30 61 12 Bankkonto: 5122 05 77000

FREDRIKSTAD KOMMUNE

Saksnr.: 2009/9865
Dokumentnr.: 3
Løpenr.: 78824/2009
Klassering: A10
Saksbehandler: Helga Synøve Kasene

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Utdanning og oppvekstutvalget		

Høring om endringer i barnehageloven - rett til barnehageplass for barn av asylsøkere.

Rådmannens innstilling

Rådmannen anbefaler Utdanning og oppvekstutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Fredrikstad kommune støtter forslaget til endringer i lov 17.juni 2005 nr. 64 om barnehager (barnehageloven) § 12 a – rette til plass i barnehage for barn av asylsøkere.
2. Fredrikstad kommune oversender Prosjektoppgave fra Trollstua barnehage til Kunnskapsdepartementet.

Fredrikstad, 15.07.09

Sammendrag

Kunnskapsdepartementet fremmer forslag om endringer i lov av 17.juni 2005 nr 64 om barnehager (barnehageloven).

Rett til barnehageplass ble innført ved endringslov av 8. August 2008 nr. 73 og trådte i kraft 1. Januar 2009. I loven framgår det at barns rett til plass i barnehage i den kommunen der de er bosatt. Barna av asylsøkere regnes ikke som bosatt før asyl er innvilget og en kommune har rett i mot for varig bosetting.

Forskning viser at effekten av pedagogisk tilbud er særlig sterk for sårbare grupper og for barn med minoritetsspråklig bakgrunn. Et barnehagetilbud for barn av asylsøkere vil således kunne ha positiv effekt med tanke på bosetting og integrering.

Departementet sender derfor på offentlig høring forslag om å innføre rett til barnehageplass for asylsøkere.

Vedlegg

Høringsnotat om forslag til endringer i lov 17.juni 2005 nr. 64 om barnehager.

Prosjektoppgave fra Trollstua barnehage: " Den gode situasjon" – En pedagogisk verktøypakke til hjelp ved asylsøkers først møte med barnehagen.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen

Saksopplysninger

Rett til barnehageplass i barnehageloven trådet i kraft 1. Januar 2009. Nå skal retten til barnehageplass utvides til å gjelde barn av asylsøkere.

I Fredrikstad kommune har vi asylmottak på Veum. Barn fra asylmottaket går på Trollstua barnehage. Erfaringen Trollstua barnehage har hatt, er at barna tilpasser seg den norske kulturen, de lærer norsk og de får mange relasjoner med andre barn og voksne i barnehagen. Fredrikstad kommune har hatt prosjektet Minoritetsspråklig kompetanseheving 2005-2008. I 2008 startet et samarbeid med Høyskolen i Østfold, hvor Flerkulturelle studier startet som videreutdanning med 15 studiepoeng. Fra dette studiet har personalet i Trollstua barnehage og en ansatt på asylmottaket, laget sitt prosjekt " Den gode situasjonen ". Der beskrives en god metode for å ta i mot barna og familiene når de begynner i barnehagen.

Økonomiske konsekvenser

Ingen økonomiske konsekvenser utover de sosialøkonomiske og muligheten for å forebygge utgifter sendere.

Ansattes medbestemmelse

Ikke aktuelt.

Vurdering

Med bakgrunn i egen erfaring i Trollstua barnehage og nyere forskning er det en selvfølgelig rett at også barn av asylsøkere skal ha rett til barnehageplass i den kommunen asylmottaket ligger.

Fredrikstad kommune støtter Kunnskapsdepartementets forslag til endring i barnehageloven § 12 a for å innføre rett til barnehageplass for barn av asylsøkere.

Saken behandles som informasjonssak i første utvalgsmøte.
Rådmannen fremmer saken.

Saken med vedlegg, sendes til Kunnskapsdepartementet elektronisk før høringsfristen går ut 7.august 2009.

”DEN GODE SITUASJON”

**En pedagogisk verktøypakke til hjelp ved
asylsøkerfamiliers første møte med barnehagen**

Av:

Lise Angeltveit-Baltzersen

Hege Fareed

Lisbeth Norum

Rigmor Tømmerholt Pettersen

Tordis M. Strømnes

Innhold

	Forord.....	2
1	Innledning.....	3
1.1	Bakgrunn for valg av tema.....	4
1.2	Hva vil det si å være asylsøker?.....	5
2	Teori.....	7
2.1	Migrasjonsprosessens faser.....	7
2.2	Kommunikasjon.....	8
2.2.1	Kommunikasjon via tolk.....	9
2.3	Foreldresamarbeid.....	10
2.4	Den gode situasjon.....	12
2.5	Identitet.....	13
3	Pedagogisk verktøypakke for foreldre ved Veumallèn asylmottak som får plass i Trollstua barnehage.....	15
3.1	Holdepunkter for de første foreldresamtalene med tolk.....	16
3.2	Utdyping av pedagogisk verktøypakke for foreldrene ved Veumallèn asylmottak som får plass i Trollstua barnehage.....	17
3.2.1	Del 1.....	17
3.2.2	Del 2.....	18
3.2.3	Første foreldresamtale i barnehagen.....	19
3.2.4	Andre foreldresamtale i barnehagen.....	23
4	Oppsummering.....	24
	Litteraturliste.....	26

Forord

Trollstua barnehage er nærmeste nabo til Veumallèen Asylmottak. Naboer for øvrig, med unntak av noen få eneboliger, er et psykiatrisk sykehus. Så både barnehagen og asylmottaket er ganske isolert både fra bysentrum og boligområder.

For mindre enn ti år siden, hadde disse to institusjonene svært lite eller ingenting med hverandre å gjøre, bortsett fra at barna fra asylmottaket lekte på barnehagens uteområde. I løpet av de siste årene har vi heldigvis fått i gang et samarbeid, og i år har åtte av barna fra asylmottaket full plass i barnehagen.

Å befinne seg i en asylsøkersituasjon er meget spesielt, og i mange tilfeller traumatisk. Hvordan et lite barn opplever dette mangler vi nesten fantasi til å forestille oss. Men det vi vet er at det handler om familier som har brutt opp, og reist fra hjemland, familie og venner, og at de befinner seg i en ny og usikker virkelighet. De vet ikke om de får bli i Norge...

Prosjektgruppen vår består av de pedagogiske lederne ved barnehagen og en førskolelærer med ansvar for barnefamiliene ved asylmottaket. Sammen håper vi at vi kan utarbeide et opplegg som kan være til hjelp for både asylsøkerfamiliene som kommer til barnehagen, og for oss som arbeider i barnehagen. Vi ønsker både å gi og få informasjon, og målet er; ”den gode situasjon” og trygge barn og foreldre.

1 Innledning

Vi har valgt å arbeide med ”asylsøkerfamiliens første møte med barnehagen”, fordi alle våre minoritetsspråklige barn kommer fra asylsøkerfamilier. Vi som arbeider i barnehagen har hatt mange frustrasjoner i forbindelse med å forberede dette første møtet.

Vi har en teori om at det første møtet kan være av stor betydning i forhold til videre samarbeid, og i forhold til hvordan barnet/barna vil oppleve det å begynne i barnehage. Av erfaring vet vi at dersom foreldre er trygge i forhold til barnehagen, har det stor betydning med hensyn til hvordan barnets opphold i barnehagen blir. Videre vet vi at samarbeid er avhengig av at alle parter føler seg anerkjent og respektert. Det å finne fram til den gode situasjonen i de første møtene, tror vi derfor kan være svært viktig, ja kanskje avgjørende, i forhold til hvordan det videre samarbeidet skal bli og hvordan barnets opphold i barnehagen skal bli.

Det vi ønsker å komme frem til, er en ”PEDAGOGISK VERKTØYPAKKE” som kan gjøre oppstartssituasjonen lettere for både barn, foreldre og barnehagepersonalet. ”Pakken” skal bestå av retningslinjer for alt som bør skje i forbindelse med barnehageoppstart fra familien kommer til asylmottaket, til hvordan samarbeidet mellom foreldre og barnehage formelt skal legges opp.

Dette er et ganske stort prosjekt, og vi vil derfor i oppgaven legge mest vekt på foreldrenes første møter med barnehagen. Hva som bør skje før vi kommer så langt, og hvordan det videre samarbeidet skal fortsette, vil vi kun skissere, eller utdype enkelte deler av.

Vi vil disponere oppgaven slik at vi først utdyper bakgrunnen for hvorfor vi ønsker å arbeide med det temaet vi har valgt. Deretter ønsker vi å si noe om hva det vil si å være asylsøker, fordi det skiller seg fra det å være innvandrere.

Når det gjelder teori vi finner relevant å velge ut i forhold til oppgaven, vil vi først si noe om migrasjonsprosessen.

Deretter vil vi si noe om kommunikasjon og bruk av tolk.

Da oppgaven har med foreldresamarbeid å gjøre, finner vi det naturlig å komme inn på hva lov og rammeplan sier om forelderrettigheter og foreldresamarbeid.

Vi har valgt å kalle oppgaven ”Den gode situasjonen”, og vil derfor også si noe om dette begrepet, og teori som vi finner naturlig å knytte til dette.

Etter teoridelen vil vi presentere den ”pedagogiske verktøypakken”, og så ta for oss hvert punkt i skjemaene for de to første møtene med foreldrene.

Vi vil avslutte oppgaven med å se hvordan denne arbeidsprosessen har vært, og kort drøfte erfaringene vi har gjort oss. Vi vil også si noe om hvordan vi vil fortsette dette ”prosjektet” i vårt videre arbeid med asylsøkerfamilier.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Trollstua barnehage har eksistert i over 30 år, og en stor majoritet av de ansatte har arbeidet der i mer enn 12 år. Det er med andre ord en veletablert barnehage. Vi har i mange år lagt stor vekt på foreldresamarbeid, og vi har nådd langt på det området. Tilbakemeldinger fra foreldrene stemmer overens med våre oppfatninger; vi har et åpent, godt samarbeid og en god dialog. Dette gjelder foreldrene med forankring i en norsk kultur. Når det gjelder foreldrene fra asylmottaket kan vi ikke bruke de samme superlativene.

Barnehagen har tatt imot asylsøkerfamilier de siste årene, og vi har hatt mange frustrasjoner i forbindelse med å forberede det første møtet med barnehagen. Vi har hatt lite eller ingen informasjon om familiene, bortsett fra nasjonalitet. Vi har ikke visst noe om bakgrunnen deres, og en mengde spørsmål har ”hengt i luften”. Er de nyankommende, kommer de fra et annet asylmottak, har de bodd i flyktningleir, kommer de fra krigsherjede områder? Kommer de fra en storby eller en liten landsby? Vi vet at de som kommer kan være velutdannede, men noen kan også i vår del av verden fungere som analfabeter.

Vi har vært usikre på om familiene har hatt kjennskap til hva en barnehage er, og i hvert fall hva en norsk barnehage er. Det har vært språkproblemer, da de selvfølgelig ikke snakker norsk, og de fleste heller ikke engelsk.

Når vi har møtt de nye familiene har kommunikasjonsproblemer ofte ført til at situasjonen har vært ubekvem for oss som arbeider i barnehagen, selv om vi har befunnet oss på en kjent arena. Det er da naturlig å trekke den slutningen at situasjonen har blitt opplevd som svært ubekvem for foreldrene som befinner seg på en ny og ukjent arena.

For å kunne gjøre hverdagen best mulig for barna, er det viktig både å gi og få informasjon. Selv om barna fra asylmottaket trass i alt har hatt det bra i barnehagen, føler vi at mer kunnskap om familiens/barnets bakgrunn kunne gjort hverdagen enda bedre for barna.

Vi har et ønske om å legge forholdene til rette slik at vi får til et optimalt samarbeid med alle foreldre som har barn i barnehagen.

Det første møtet mellom familien og barnehagen har stor betydning for hvordan det videre samarbeidet skal fungere.

Vi må presentere oss selv og barnehagen på en slik måte at familien opplever det som trygt å overlate barnet sitt til oss. De må også oppleve at den informasjonen vi ber om kun er av betydning for at barnet skal ha det så godt som mulig, og for at foreldrenes interesser og verdier skal bli ivaretatt.

Ved å ha et ”verktøy” som kan brukes ved dette møtet, sammen med bruk av tolk, vil det første møtet kunne bli til hjelp for både barn, foreldre og barnehagen.

1.2 Hva vil det si å være asylsøker?

Asylsøkere er ingen homogen gruppe, men en del faktorer har de til felles. Det er familier som har flyktet/brutt opp fra alt de eier og har, forlatt familie og venner, for å prøve å få beskyttelse og opphold i et annet land. Framtiden er usikker og som asylsøker befinner man seg i en ventefase. Tap av tidligere nettverk fra hjemlandet og dårlig utbygd nettverk i det nye ”fedrelandet” er den situasjonen mange asylsøkerfamilier befinner seg i. I tillegg kommer usikkerheten om de får bli i landet, og hvor i landet de eventuelt skal bo.

Vi vet også at i mange tilfeller splittes familien opp på den måten at for eksempel mor eller far og et av barna reiser først, i håp om å få opphold slik at de seinere kan søke om familiegjenforening og få resten av familien til Norge.

Noen har tilbrakt tid i flyktningleirer, noen kan ha opplevd krig og forfølgelse. Det er mye vi ikke vet, men noe vi vet er at mange befinner seg i en traumatisk situasjon. Tap av identitet, ny kultur og samspillregler er utfordringer asylsøkere møter i nytt land. Positiv identitetsutvikling vil gi en følelse av kontroll og forutsigbarhet.

Tidligere professor i psykiatri Leo Eitinger sier:

Alle mennesker har et grunnleggende behov for å være en del av en eller flere grupper, for å høre til i et fellesskap: familie, arbeidsplass, lokalsamfunn, og religiøse, politiske eller andre større helheter. Dette gjelder, påpeker han, selvfølgelig også for minoriteter.

Likegyldig hvor de kommer fra, likegyldig hvor de kommer hen, likegyldig hva årsaken til deres migrasjon har vært, har alle migranter noe felles. De har alle, bevisst eller ubevisst, et stykke av sin fortid og sin kultur med seg. Uavhengig av hva de har kunnet ta med seg av jordisk gods, har de med seg et sett av verdinormer, regler for atferd og erfaringer. De vet eller mener å vite hva som er riktig og hva som er galt. De vet hvilke dager i året som er fest- og høytidsdager, og de vet hvordan disse skal feires. De kjenner sin Gud og vet hvordan de skal tilbe ham (...) De fleste vet, eller mener å vite, hvordan forholdet skal være mellom voksne og barn, mellom gutter og piker, mellom kvinner og menn, mellom ulike familiemedlemmer. (...) De vet i det hele tatt hvordan "et skikkelig menneske oppfører seg", eller mener å vite det. De vet hva som er "naturlig" oppførsel og blir meget forbauset over at ikke alle andre deler deres oppfatning. (Alle innvandrere har på samme måte som alle fastboende en tendens til å se på sin livsform som den "naturlige") (Eitinger 1981:31-32). (Åsen, 2003, s.39-40)

Overgangen til det nye landet med sin kulturarv vil føre til mange utfordringer og i enkelte tilfeller føre til angst og utgjøre en krise.

2 Teori

Etter å ha valgt ”asylsøkerfamiliens første møte med barnehagen” som tema for vårt prosjekt, oppdaget vi at selv om pensumlitteraturen stort sett knytter seg til begreper som mangfold, minoriteter, flerkulturell pedagogikk, flerkulturelt samarbeid og lignende, oppdaget vi at vi savnet litteratur spesielt knyttet til det å være i en asylsøkersituasjon. Vi har derfor også beveget oss utenfor pensumlitteraturen i arbeidet med dette prosjektet.

2.1 Migrasjonsprosessens faser

I følge Carlos E. Sluzkis deler migrasjonsprosessen seg inn i 5 faser. Gjennomgangen av disse fasene kan oppleves forskjellig fra individ til individ, og kan inntreffe til forskjellige tider i migrasjonsprosessen.

Den første fasen: forberedelse-/ førmigrasjonsprosessen.

Dette er den første konkrete handlingen som fører til selve migrasjonen. Den som emigrerer forbereder seg på de praktiske forberedelser ved selve flukten. De som velger å flykte fra sitt land kan både ha positive og negative følelser til selve migrasjonen. Fasen preges av at det skapes positive eller negative forventninger.

Den andre fasen: migrasjonsfasen

Når selve flukten er planlagt og avgjort, begynner selve reisen. Omstendighetene rundt flukten avgjør hvordan denne oppleves, som f. eks om man regner med å kunne reise tilbake, om man har reist frivillig eller om det måtte skje i hemmelighet.

Den tredje fasen: overkompensasjon

Denne fasen begynner ved ankomst til det nye landet. I starten har man fokus på det praktiske. Alt rundt er trygt og godt. Fasen preges av nysgjerrighet og lyst til å oppleve de mulighetene som finns i det nye landet. Fokus på å tilegne seg mestringsteknikker, som å lære seg det nye språket, finne nye venner både blant majoritetsbefolkningen og blant den etniske nasjonalgruppen, preger denne fasen. Forventningspress fra det nye landet og fra familien i hjemlandet, samt egen motivasjon, påvirker aktivitetsnivået. Mestring er en viktig drivkraft og det er viktig ”å bli best”. Etter hvert vil migranten kunne oppleve sin situasjon som

uoversiktlig og relativt urygg på grunn av manglende kjennskap til f. eks språk og sosiale samværsformer.

Den fjerde fasen: de- /avkompensasjon eller krise

Fasen preges av en slags krise. Migrantene finner ut at han/hun kommer til kort i forhold til det nye språket, kulturen, arbeidslivet, sosiale settinger osv. Man mestrer ikke kodene i det nye landet. Man blir utsatt for påvirkninger av forskjellig art, og begynner å forstå litt av språket, slik at uttrykk, signaler og holdninger gjør at en føler seg uønsket både som individ og gruppe. Ignorering, diskriminering og rasisme i storsamfunnet begynner å melde seg med merkbare tyngde. Savnet etter kjente og kjære begynner å melde seg. Man begynner å idyllisere fortiden. Spørsmål som "hvem er jeg i det nye landet, og hvem blir jeg" blir aktuelle for mange. Når denne krisen inntreffer og hvor lenge den varer, varierer fra person til person.

Den femte fasen: generasjonsfenomener

Fasen preges av konflikter mellom generasjoner på grunn av at barna sosialiseres i det nye landet. Man har mangelfull kjennskap til det nye hjemlandets oppdragelsesverdier og normer. Ofte er det barna som innfører de nye samfunnsreglene og normene i familien, og dermed blir barna tilsynelatende kilden til aktuelle konflikter. Barna har ofte mer kontakt med vertslandets sosialiseringsinstitusjoner og tar opp i seg verdier og mønstre som utfordrer familiens kjerne i oppdragelsen. Balansen i familiemønsteret blir noe forskjøvet. Hele familien overveier stadig hvilke "gamle" felles verdier som skal forkastes, og hvilke som skal beholdes som samlende ritualer. Ikke minst blir avveilingen om hvilke "nye" verdier som skal etableres, viktig.

(Hagen/Qureshi, 1996)

2.2 Kommunikasjon

Hva er kommunikasjon?

Ordet "kommunikasjon" kommer av det latinske ordet communis som betyr felles, og communicare, gjøre i fellesskap. Kommunikasjon forutsetter altså minst to deltagere. Disse gjør noe sammen; de viser en bestemt atferd, utveksler informasjon eller formidler et budskap ofte med den hensikt å fremkalle en bestemt reaksjon hos den andre. Kommunikasjon er å skape fellesskap om noe som tidligere ikke var felles.

For vårt formål kan vi presentere en enkel kommunikasjonsmodell slik:

Modell: Sender - Koding – Signal - Dekoding - Mottaker

I en kommunikasjon må det minst være to personer til stede. Ved kommunikasjon forsøker en sender å overføre et budskap eller en meddelelse til en mottaker ved hjelp av en bestemt atferd eller et signal. (Dahl/Habert,1990,s29)

For at budskapet skal kunne formidles fra sender til mottaker, er det nødvendig å sette det inn i et kodesystem slik at det kan overføres og oppfattes av mottaker. Dette kalles *koding*. Senderens ideer må uttrykkes i en form, eller et signal som kan oppfattes av mottakerens sanseapparat. *Dekoding* er når mottakeren prøver å tolke eller dekode (avkode) sendingen ut fra sine premisser. Den som tar imot budskapet fra senderen kalles *mottaker*.

En forutsetning for en meningsfylt kommunikasjon, er at de to partene i kommunikasjonen har kjennskap til hverandres koder, f. eks at de taler samme språk, kjenner til samme tegn, tolker signaler på samme måte osv. Det er nettopp denne forutsetningen som ofte svikter i en tverrkulturell kommunikasjon. (Dahl/.Habert, 1990, s.30)

I en tverrkulturell kommunikasjon fungerer denne samme modellen i form av sender, koding, dekode og mottaker. Likevel har vi alle kanskje erfart hvor mye vanskeligere kommunikasjonen er når vi snakker forskjellig språk og når vi kommer fra ulike kulturer. Dette kan skyldes at avstanden mellom de to kulturene er stor. Med forskjellig kulturbakgrunn vil vi oppfatte tilværelsen forskjellig. Kommunikasjonen blir vanskeligere desto større erfaringsbakgrunn, verdiprinsipper og sosiale betingelsene er mellom de som kommuniserer. I kommunikasjonen med foreldrene er vi avhengig av å bruke tolk for å få til den gode situasjon.

2.2.1 Kommunikasjon via tolk

Når to personer skal kommunisere med hverandre, men mangler et felles språk, er tolken et nødvendig hjelpemiddel i samtalen.. Målet er at den tolkede samtalen skal være så lik en vanlig samtale som mulig.

Det finnes mange forskjellige måter å tolke på; som simultant (samtidig), konsekutiv (etterfølgende), frammøtetolking, telefontolking og skjermtolking. Mest vanlig brukt i

foreldresamarbeid er konsekutivt ved frammøtetolking. I de tilfeller en ikke kan få tak i tolk i nærheten blir telefontolking brukt.

Tolkens oppgave er å lytte og oppfatte det som kommer til uttrykk, huske og reformulere det, og gjengi samme innhold. Det er den som har arrangert møtet/samtalen som har ansvar for samtalen. Det er viktig å huske at tolken kun er tolk, og ikke part i samtalen. Vi må alltid huske at vi fester blikket på den vi samtaler med, ikke på tolken. (Temahefte 11, UDI)

2.3 Foreldresamarbeid

Barnehagens arbeid er forankret i "Lov om barnehager", (Kunnskapsdep.2005) og i "Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver", (Kunnskapsdep.2006).

Barnehageloven slår fast at det er foreldrene som har ansvaret for barnas oppdragelse, og at barnehagens virksomhet skal utformes i nær forståelse og samarbeid med hjemmet.

Ifølge doktorand. Berit Bae må man starte med seg selv, ved å vise anerkjennelse overfor foreldrene. Vi må vise at vi er villige til å lytte til deres meninger, ha tro på dem og vise at vi respekterer dem og deres tanker. Hun sier at anerkjennelsesbegrepet er knyttet til prinsippet om likeverdighet, og til det å vise respekt for andres opplevelsesverden. (Gjervan/Andersen/Bleka, 2006).

Det blir en viktig oppgave for oss som jobber i barnehagen å bli kjent med foreldrenes tanker om deres barn, å kunne snakke sammen og forstå hverandre, slik at vi kan tilrettelegge for at foreldrenes synspunkter blir ivaretatt.

Marie Louise Seeberg har i sitt doktorgradsarbeid gjort en studie i to skoleklasser i et flerkulturelt samfunn. Dette foregikk i Nederland og i Norge. Hun sier:

I Nederland er det toleranse og frihet som har den sentrale rollen i møte med elever og foreldre. Mens i Norge er det likhet som oppfattes som det viktigste.
(Gjervan/Andersen/Bleka, 2006, s.97)

Studiene viste at jo mer ulikhet det er mellom lærernes og foreldrenes oppfatninger og verdisyn, dess mindre sannsynlig er det at foreldrene får innflytelse over det systemet som til stor grad former livene, identiteten og fremtiden til deres barn. Dette er funn som er gjort i

skolen, men ifølge forfatterne av boken "Se mangfold" (Gjervan/ Andersen/ Bleka, 2006) kan dette like godt skje i barnehagene.

Vi som jobber i barnehagene med minoritetsspråklige barn må derfor utfordre oss selv i hvordan vi møter og samarbeider med foreldre som har andre verdier og ståsted enn oss selv. Vi må finne gode metoder som kan hjelpe oss i å få foreldredeltagelse fra alle foreldre i alle samfunnslag.

Aslaug Andreassen Becher (2006) sier bl.a. i sin bok at:

Anerkjennelse handler om å forstå den andre, og bekrefte den andre og kunne være åpen ved bl.a. å oppgi kontroll på situasjonen.(s.63)

Vi må komme i dialog med foreldrene for å få informasjon om hva de tenker om oppdragelse. Det er derfor viktig å spørre om deres tanker og opplevelser ved det å være foreldre. Vi må heller ikke glemme at alle har forskjellige måter å oppdra barn på, selv om vi kommer fra samme kultur.

Et ressursorientert foreldresyn er viktig å ha som mål når man jobber med barn fra asylsøkerfamilier. Foreldrene har rettigheter når det gjelder barnehagen, men de må også innfri de krav og forventninger barnehagen stiller. Vi må starte med å gi foreldrene informasjon om og innsikt i hva vi gjør i barnehagen. Det må formidles at selv om vi kan mye om barn, er det de som kjenner sitt eget barn best. På denne måten innbyr vi til et samarbeid, hvor begge parter er mest mulig likeverdige. Målet vårt er å komme fram til løsninger som er til det beste for barnet. Vi må akseptere at det finnes mange forskjellige svar, ulike forståelser og ulike måter å oppleve ting på.

Vi som jobber i barnehagen må være bevisste på at vi ikke eier sannheten. Hvis ikke kan det bli vanskelig å samarbeide, og det blir ingen symmetri og likeverd mellom partene.

2.4 Den gode situasjon

Vi har valgt å kalle oppgaven vår ”Den gode situasjon”. Når dette begrepet benyttes i litteraturen, henspiller det på barns identitet og sosialisering.

I vårt prosjekt har vi imidlertid valgt å knytte begrepet opp til asylsøkerfamiliens første møter med barnehagen, altså ”den gode situasjon” som en forutsetning for å skape et godt og fruktbart møte mellom to likeverdige parter, og som et grunnlag for det videre samarbeidet.

Forelesningsnotater (Mona Nordgren – HiØ 2008) forteller oss noe om *minoriteters mestring og identitetsforvaltning i det moderne samfunn*. Vi vet ikke hva de familiene vi skal møte bringer med seg av kulturell kapital. Hvordan vi opptrer i møte med foreldrene påvirker deres opplevelse av egenverdi.

Stilt overfor nye kulturelle referanserammer risikerer man at det man lærer å sette pris på av sine egne, og som kjennetegner de man tilhører i fellesskapet, så vel som en selv, kan bli gjenstand for egen tvil, avstandtaken eller i verste fall forakt.

Den bedømmelse andre uttrykker som tilhører en annen kultur kan komme til å prege det kulturelle aspektet ved en persons identitet.

Det første møtet med barnehagen kan vi med stor sikkerhet gå ut i fra er en helt ny situasjon med nye kulturelle referanserammer for foreldrene. Hvis vi ikke er på vakt og opptrer erkjennende, og ikke klarer å skape ”den gode situasjon”, vil dette kunne være avgjørende for både det videre samarbeidet, hvordan barnet får det i barnehagen og i verste fall også virke inn på foreldrenes identitetsdannelse i en ny kultur.

Ydmykhet og anerkjennelse må nærmest brukes som ”mantra” når vi går til det første møtet. Det blir vår oppgave å formidle til foreldrene at vi ”står på samme side”, at deres verdier og interesser er viktige og skal tas på alvor, at vi har et *verdifellesskap* og et *interessefellesskap*, nemlig at barnet/barna skal ha det godt og trygt i barnehagen og at de skal få et omsorgs- og læringsmiljø som er til deres beste.

Med bevissthet om det vi her har vært inne på, og ved hjelp av den ”pedagogiske verktøypakken”, håper vi at vi i fellesskap skal få til den ”gode situasjon”, og legge grunnlaget for et godt og fruktbart samarbeid.

2.5 Identitet

Litteraturen vi har benyttet oss av omhandler stort sett begrepet ”identitet” knyttet til barn og unge og deres utvikling. Vår oppgave omhandler foreldresamarbeid, med tanke på at trygge foreldre er en forutsetning for at barn skal ha et optimalt utbytte av å gå i barnehage. Vi mener at det også er relevant å bruke denne litteraturen i forhold til voksne som skal starte en ny tilværelse i en helt ny kultur.

Begrepet identitet er et fenomen i relasjon mellom individ og kollektiv. Identitet har både en individuell og en samfunnsmessig dimensjon. Joar Aasen(2003) skriver i sin bok *Flerkulturell pedagogikk*, at på samfunnsnivå resulterer sosialiseringprosessen i at den kulturen som individet sosialiseres til, føres videre. Og på individnivå at det enkelte barn over tid utvikler sin identitet.

J. Aasen sier videre at identitet er *individets bevisste og ubevisste tilknytning til eller avvisning av seg selv, sine handlinger og følelser, sine omgivelser, sine eiendeler og sitt miljø.* (s.82)

Identitet handler om ”hvem jeg er”, men også om ”hvem jeg kan bli”. Thomas Hylland Eriksen sier at du er den du ser i speilet. Tilhørighet, følelser og tanker jeg uttrykker når jeg beskriver ”meg selv” inngår i begrepet identitet (Andreassen Becher, 2006).

Identitetsdannelsen foregår delvis ubevisst, og den har også et sosialt aspekt, den er ikke bare et personlig fenomen. Ulike livsfaser og relasjoner og fellesskap vil påvirke identiteten. Ved å kommunisere med andre får individet sin egen oppfatning av hvem ”jeg” er, og kan etter hvert se seg selv både som en av en gruppe og som et selvstendig individ innen for denne gruppen (Hauge). Identiteten er ikke stabil eller gitt en gang for alle, men utvikler seg over tid, og kan endres fra situasjon til situasjon. Situasjoner krever tilpasning hver eneste dag, og kultur og normer forandrer seg kontinuerlig i samspill mellom individer og omgivelsene. ”*Mennesket*

vil kunne kjenne vekslende identiteter med vekslende sosiale miljøer”, sier Joar Aasen (2003). (Hauge, 2004 s.282)

Videre sier Aasen at det er viktig at barna har det godt med sine nærmeste og at det er det beste grunnlaget for identitetsutviklingen. Barnet ønsker både på et bevisst og ubevisst plan å knytte seg til omsorgspersonene og bli lik dem. De identifiserer seg med dem. Dette vil dermed utgjøre det følelsesmessige grunnlaget for at barnet kan få oppleve den kultur det er del av, som god. Dermed blir kulturen verdt å oppsøke og ta del i, å åpne seg for, å tilegne seg og etter hvert føre videre. Det er viktig at barna også møter sin kultur i barnehagen, slik at barnet kjenner seg igjen og får bekreftet sin identitet.

Studier av barn som blant annet ”navigerer” mellom ulike kulturelle forståelsesformer, viser at det også kan utvide deres erfaringer og kompetanser. Navigering eller kulturpendling kan gi tilhørighet flere ”steder”. Østberg sier at barna får en ”integrert plural identitet”. Det tar utgangspunkt i at kultur ikke er statisk, men flytende og komplekst. Siden kultur og identitet har en nær forbindelse, gjør dette også at identitet heller blir en entydig helhet. Det betyr at man kan presentere seg selv på ulike måter, eller hente ut ulike sider av seg selv, samtidig som Østbergs materiale viser at barna framstår for seg selv og andre som ”samlet, integrert. (Andreassen Becher, 2006)

Identitet defineres som noe som er i kontrast til det utenforstående. Dermed blir de viktigste identitetene de som er utsatt for ytre press. For eksempel kan etniske og religiøse grupper ha felles interesser som knytter dem sammen internt. Jo sterkere presset er utenfra, jo sterkere kan samholdet internt være. Minoritetsgrupper må forholde seg til flertallets krav, mens flertallet bare må lytte til minoriteten om de selv vil. Derfor føler ofte minoritetsgrupper et sterkere fellesskap enn de gjør i majoriteten. (Andreassen Becher, 2006)

Eriksen eksemplifiserer dette med at en somalier i Norge må lære norsk, mens nordmenn ikke trenger å lære somali. Somalieren får også hele tiden utfordret sin ”somaliskhet”. Mens nordmannen ikke trenger å reflektere over hva det vil si å være norsk, hvordan han skal få til å være norsk, eller hvor norsk han ønsker å være. Det er en selvfølge og uartikulert underliggende ”normalitet” at han er ”norsk”, uansett hva han foretar seg. (Andreassen Becher, 2006 s. 87)

3 PEDAGOGISK VERKTØYPAKKE FOR FORELDRE VED VEUMALLÉEN

ASYLMOTTAK SOM FÅR Plass I TROLLSTUA BARNEHAGE.

Del 1

1. Foreldremøte ved mottaket med tolk etter ankomst til mottaket:

- 1a. Struktur på døgnet.
- 1b. Grenser.
- 1c. Sin egen kultur/historie.
- 1d. Migrasjonsprosessen.

Del 2

2. Søke barnehageplass (barn over 2 år):

- 2a. Mottaket hjelper til. Trollstua prioriteres.
- 2b. Foreldrene får se en film om en somalisk familie og deres hverdag.
med barnehage/skole. ("Et lite skritt på veien - glimt fra barnehage og skole.")
- 2c. Hva er en barnehage? (Skriv oversatt til eget språk).

3. Tilbud om plass:

- 3a. Velkomstbrev fra Trollstua barnehage som inneholder:
"Velkomstbrosjyre fra Trollstua barnehage". (oversatt til eget språk).
Skjemaet "Opplysninger ved barnehagestart".
- 3b. Informasjonsmøte med barnehagen med tolk før barnehagestart.
(Se eget skjema: Holdepunkter for de første foreldresamtalene med tolk)
- 3c. Oppstart i barnehagen, med tolk.
- 3d. Foreldresamtaler med tolk etter 2-3 måneder. Deretter hvert kvartal, med tolk.

3.1 Holdepunkter for de første foreldresamtalene med tolk

1. Fortelle om barnehagen. Bilder fra dagliglivet i barnehagen.
 - Avdelingen, rutiner, klær, åpningstid, sykdom med mer.
 - Vise rundt på avdelingen, barnehagen.
 - Presentere de voksne på avdelingen.
2. Har du/dere spesielle forventninger til barnehagen?
 - Har mor/far kjennskap til barnehage fra hjemlandet?
 - Har barnet gått i barnehage før? (Kun relevant dersom barnet er over 2 år.)
3. Barnets/ familiens bakgrunn. Forklare hvorfor vi spør om dette.
 - Hvor kommer de fra?
 - Hvor lenge har familien vært i Norge, og har dere eventuelt bodd andre steder i Norge? (Ved at vi spør om dette vet vi hvor barnet er født.)
 - Hvilket språk er barnets morsmål, brukes hjemme?
 - Er begge foreldrene i Norge?
 - Ha barnet noen søsken?
 - Bakgrunn fra familiens opprinnelsesland.
 - Religion.
4. Mat.
 - Hva spiser barnet?
 - Allergier?
 - Noe barnet ikke kan spise?
5. Hva er foreldrene opptatt av i forhold til barnet?
 - Oppdragelse/ grenser.
 - Hva liker barnet å leke med?
 - Hva gjør barnet hjemme?
 - Hva ønsker du for barnet ditt?
6. Merkedager.
 - Er det noen dager, høytider som dere feirer?
 - Er det i så fall viktig for deg at vi markerer dem i barnehagen?
 - Kan du/dere hjelpe oss med dette?

3.2 utdyping av pedagogisk verktøypakke for foreldrene ved Veumallèen asylmottak som får plass i Trollstua barnehage

Vi har valgt å dele ”verktøypakken” inn i to deler. Første del er en forberedende samtale, og andre del omfatter prosessen fra det søkes om barnehageplass, til barnet er på plass i barnehagen. Det skisseres også en plan for videre foreldresamarbeid.

Som nevnt innledningsvis ønsker vi i oppgaven å legge mest vekt på foreldrenes første møter med barnehagen (Del 2, 3c og 3d). Vi vil allikevel kommentere del 1 (1a-d) og del 2 (2a-c og 3a.), for å klargjøre hva som menes med disse punktene.

3.2.1 Del 1.

1. Foreldremøte ved mottaket med tolk rett etter ankomst til mottaket:

- 1a. Struktur på døgnet.
- 1b. Grenser.
- 1c. Sin egen kultur/historie.
- 1d. Migrasjonsprosessen.

For å hjelpe nyankommende asylsøkerfamilier har vi tatt utgangspunkt i å gi mest mulig informasjon/veiledning om normer og verdier som er viktig i det norske samfunnet.

Det vil her bli viktig å ikke fokusere på at det er den norske oppdragerformen som er den gjeldende, men at det er viktig at en finner det man mener er det beste i hver kultur, og bringer det til sitt. Det er viktig at foreldrene lar barna bli kjent med sitt hjemland i form av fortellinger, språk, mat, sanger etc. Det å være stolt av sitt/foreldrenes hjemland/kultur, og at de har en tilhørighet som de kan identifisere seg med er viktig for både barn og voksne.

I det norske samfunnet fokuserer vi mye på tid. Helt fra barna er små lærer vi barna å få en struktur på døgnet. Vi gir barna våre mat til samme klokkeslett, legger de til samme klokkeslett og vekker de til samme klokkeslett. Vi vil da etter vært få en innvendig klokke som gir oss signaler på at vi er sultne, trette osv. Dette med tid vil være viktig når barna begynner i barnehage og skole. I mange andre land har de et avslappet forhold til tid. Dette kan alltid forklares ut i fra struktur fra hjemlandet. F. eks at man sover lenger på dagtid, fordi

solen er så varm midt på dagen. Det blir da naturlig å være lenger oppe om kvelden. Bussen går ikke før den er full. Kommer du ett minutt for sent her må du pent vente på neste osv.

Hvordan vi setter grenser for barn er også veldig forskjellig. Vi kan enkelt se det som en trakt. Fra en moderne kultur vil trakten se ut som en **v**. Vi gir barna grenser når de er små, men løsner på dem etter hvert som de blir eldre. Når barna er 18 år er de myndige og skal klare seg selv. Vi oppdrar barna til selvstendighet. Fra den tradisjonelle kulturen vil trakten se omvendt ut, **v**en vil stå opp/ned. Barna har friere grenser når de er små. Etter hvert som de blir eldre strammes de inn. Det er de eldste i familien som skal ta vare på de som er yngre. I den tradisjonelle kulturen oppdras ofte barn i storfamilie, og alle tar vare på hverandre.

3.2.2 Del 2

2. Søke barnehageplass (barn over 2 år):

- 2a. Mottaket hjelper til. Trollstua prioriteres.
- 2b. Foreldrene får se en film om en somalisk familie og deres hverdag med barnehage/skole. ("Et lite skritt på veien - glimt fra barnehage og skole.")
- 2c. Foreldrene vil samtidig få et skriv på sitt språk om hva en barnehage er.

Slik lovverket er pr. i dag har ikke alle asylsøkerfamilier rett på barnehageplass dekket av UDI, men UDI dekker halv plass for barn over fire år. Barnefamilier i mottak har rett/krav på tre timers barnetilsyn i mottakets barnebase pr. dag, men lovverket sier ingen ting om hvem eller hvor mange barn, voksne, areal etc. det skal være i barnebasen. Veumalléen asylmottak prioriterer å søke om barnehageplass for barn over to år. Mottaket hjelper foreldrene med søknaden og Trollstua barnehage prioriteres.

3. Tilbud om plass:

- 3a. Velkomstbrev fra Trollstua barnehage som inneholder:
 - "Velkomstbrosjyre fra Trollstua barnehage", (oversatt til eget språk)
 - Skjemaet "Opplysninger ved barnehagestart".
- 3b. Informasjonsmøte med barnehagen med tolk før barnehagestart.
(Se eget skjema: Holdepunkter for de første foreldresamtalene med tolk).
- 3c. Oppstart i barnehagen, med tolk.
- 3d. Foreldresamtaler med tolk etter 2-3 måneder. Deretter hvert kvartal, med tolk.

3.2.3 Første foreldresamtale i barnehagen (Pedagogisk verktøypakke 3b)

Vi vil her komme nærmere inn på de punktene vi har valgt å ta med i skjemaet ”Holdepunkter for de første foreldresamtalene med tolk”, og utdype disse.

Til dette møtet vil vi ha med bilder av de ansatte og fra barnehagens daglige liv, for å illustrere det vi skal snakke om.

1. Fortelle om barnehagen. Bilder fra dagliglivet i barnehagen.

- Avdelingen, rutiner, klær, åpningstid, sykdom med mer.
- Vise rundt på avdelingen, barnehagen.
- Presentere de voksne på avdelingen.

I Andreassen Bechers (2006) bok viser hun til en samtale som vi synes er svært illustrerende:

”Foreldrene er det viktigste en har i den gode barnehagen.”

”Men er ikke det barna, da?”

”Nei, for hvis vi har trygge og fornøyde foreldre, da smitter det over på barna, og ikke minst på personalet, og da blir det mye lettere å skape en trygg hverdag i barnehagen.” (s.59)

Det å skape trygghet for foreldrene er grunnen til at vi har tatt med disse, samtaletemaene i den første foreldresamtalen.

Vi vil gi foreldrene kunnskap om oss, hvem vi er og litt om hva vi står for.

Det er trygt å vite hva som skjer i barnehagen når barna er der.

Når man ikke behersker det norske språket er det viktig å vite hvor man skal gå og hvilke personer man skal se etter når man skal ha med barnet til barnehagen første dag. De fleste foreldrene har vært på barnehagens uteområde sammen med barna sine etter barnehagens stengt tid, og er kjent der. Vi ønsker også å gi foreldrene en mulighet til å forberede barna på hva de skal oppleve, og gjøre i barnehagen.

Vi vil ha med det med klær slik at foreldrene skal slippe å oppleve at de ikke har med det barna trenger. Det er viktig at foreldrene opplever at de innfrir de forventningene som stilles til dem som foreldre ved barnehagen. På den måten vil vi unngå at det oppstår situasjoner

hvor barna skiller seg ut i forhold til de andre barna. En annen grunn er det praktiske, slik at barna er kledd etter vær og forhold.

2. Har du/dere spesielle forventninger til barnehagen?

- Har mor/far kjennskap til barnehage fra hjemlandet?
- Har barnet gått i barnehage før? (Dette er ikke et aktuelt spørsmål dersom barnet er 1-2 år).

Vi må forklare på en annen måte overfor de som har kjennskap til barnehage, enn til de som ikke har. Barna på asylmottaket kommer fra mange forskjellige land, og foreldrene har ulik bakgrunn. Enkelte kommer fra land hvor det er vanlig å gå i barnehage, men hvor innholdet er meget forskjellig fra den norske barnehagen. Andre har kanskje ikke hørt om barnehage før de kom til Norge. For foreldre med barnehagebakgrunn kan det være viktig at vi får litt innblikk hvordan det var, dette for å se på likheter og ulikheter i norsk og utenlandsk barnehage.

Det er også viktig å formidle til foreldrene at barnehagen har en årsplan og en dagsrytme som beskriver innholdet i barnehagen.

3. Barnets/ familiens bakgrunn. Forklare hvorfor vi spør om dette.

- Hvor kommer de fra
- Hvor lenge har familien vært i Norge, og har dere eventuelt bodd andre steder i Norge. (Ved at vi spør om dette vet vi hvor barnet er født).
- Hvilket språk er barnets morsmål, brukes hjemme.
- Er begge foreldrene i Norge
- Ha barnet noen søsken
- Bakgrunn fra familiens opprinnelsesland
- Religion

Jo bedre vi kjenner et barn og dets bakgrunn, jo bedre kan vi ta imot og møte barnet.

Vi kan da få et bilde av om barnet er født i Norge, eller kom hit sammen med en av, eller begge foreldrene. Har barnet eller foreldrene opplevd traumer. Dette kan ha en innvirkning på hvordan barnet slår seg til ro i barnehagen. Det at vi vet noe av bakgrunnshistorien til barnet, kan vi være med å hjelpe barnet til å finne sin identitet. For å skape trygghet for barnet er det

viktig å vite om barnet bærer på en angst eller et savn. Det er viktig å formidle til foreldrene at alle opplysninger er taushetsbelagte, og at vi ikke gir informasjon om dem videre til andre instanser.

Her kommer en liten historie fra barnehagen for å illustrere hva vi mener:

”Vi opplevde engang et barn på en av avdelingene som tilsynelatende hadde det bra i barnehagen. Han hadde lekekamerater, og smilte, spiste og så ut til å trives. Det eneste vi ikke fikk ham til var å snakke med oss voksne. Han snakket med de andre barna, på norsk, og så ut til å forstå det meste av det som vi voksne snakket med ham om, men svare oss ville han ikke.

Han startet opp 1. august, og i romjula kom han strålende til barnehagen. Når vi spurte om han hadde hatt det fint i jula, tenk så svarte han: JA. Det første svaret på et halvt år. Isen var brutt, hva hadde skjedd? Først flere uker etterpå fikk vi svaret. Han hadde funnet pappaen sin igjen. De hadde flyktet samme dag, men ikke sammen, mor og sønn, og faren. De hadde reist til Norge alle sammen, men da mor og sønn forlot transittmottaket, ankom far en time senere. Så var det noen i UDI som oppdaget disse tre personene og til jul fikk de den største julegaven, nemlig en samlet familie igjen.”

Hadde vi visst om denne sorgen som gutten bar på, hadde vi forstått situasjonen som han og mor var i. Vi kunne kanskje ha vært til hjelp for dem i sorgen.

Hvilken bakgrunn foreldrene har fra sitt hjemland er også viktig for oss å vite. Det kan hjelpe oss i vår måte å møte familien på. Kommer familien fra urbane eller rurale strøk. Forlot de sitt hjem planlagt eller var det rask flukt? Hadde de vært innom en flyktningleir før flukten? Dette spiller også en stor rolle.

Det er kjent for de som arbeider med flyktninger at de som har oppholdt seg i flyktningleir kan ha et hamstringsbehov. De må sikre seg mat, for det er kanskje ikke nok til alle. Vi har opplevd barn i barnehagen som aldri får nok av det som serveres, og det kan lett føre til negative kommentarer fra andre barn.

Har de skolegang fra hjemlandet? Vi har foreldre med høyere utdanning og foreldre som er å regne som analfabeter. Dette er en utfordring når det gjelder å gi informasjon. Jo mer vi vet om den enkelte familie, jo bedre kan vi få til et fruktbart foreldresamarbeid.

Det er viktig å kjenne til barnets morsmål, og poengtere at morsmålet er det språket de snakker hjemme. Selv om det har vist seg svært vanskelig å skaffe tospråklig ansatte/morsmålslærere, kan vi allikevel ikke gi opp arbeidet med å få dette til.

I vår kultur opplever vi det kanskje som privat å snakke om religion, og at det har liten eller ingen innflytelse på hvordan vi forholder oss i hverdagen. Vi må imidlertid være klar over at de fleste asylsøkere kommer fra en del av verden hvor religion har en sentral plass i samfunnet, og at det i mange tilfeller har stor betydning i hverdagen.

Ved å snakke om hvilken religion familien tilhører, får vi en mulighet til å sette oss inn i hvilke verdier deres liv er bygd rundt. For mange gir kleskodeksen en klar indikasjon på hvilken religion de tilhører, men dette gjelder langt fra alle. Ved at vi ikke kjenner familiens ståsted i forhold til religion, kan vi komme i situasjoner hvor barnet blir ”straffet” hjemme for noe som har skjedd i barnehagen. Dette har vi dessverre erfart en varm sommerdag da vi lot ei lita jente bade i plaskebassenget i bare trusen. Det viste seg at det ikke var forenlig med trosretningen familien tilhørte å vise så mye av kroppen. Religion kan også i mange sammenhenger ha innflytelse på hva barnet kan/ikke kan spise.

4. Mat.

- Hva spiser barnet?
- Noe barnet ikke kan spise?

Vi tror vi med sikkerhet kan si at alle foreldre er opptatt av at barna deres spiser godt, og får i seg det de trenger. Det er derfor greit å vite noe om hva slags mat barnet liker å spise.

Som nevnt tidligere kan religion ha innflytelse på hva foreldrene tillater barna å spise, så dette er det viktig at vi snakker om. I barnehagen har vi opplevd at enkelte familier tillater sine barn å spise hva de vil, noen vil at barna ikke skal spise svinekjøtt, mens andre bare tillater halalslaktet kjøtt.

Det er også viktig at vi blir informert om matallergier, slik at vi ikke gir barnet mat som kan føre til allergiske reaksjoner.

3.2.4 Andre foreldresamtale i barnehagen (Pedagogisk verktøypakke 3d)

5. Hva er foreldrene opptatt av i forhold til barnet?

- Ha du opplevd noe spesielt i denne tiden barnet har gått her?
- Føler du at barnet ditt har det bra?
- Oppdragelse/ grenser.
- Hva liker barnet å leke med?
- Hva gjør barnet hjemme?
- Hva ønsker du for barnet ditt?

Dialog er nødvendig for å få kjennskap til hvordan hver enkelt forelder tenker i forhold til barneoppdragelse. Siden vi er i en spesiell situasjon hvor våre foreldre sjelden forstår norsk og kanskje ikke engang engelsk, er det som regel vanskeligheter med å kommunisere med dem i bringe/hente situasjoner. Det er derfor viktig å ha noen flere foreldresamtaler med tolk for de foreldrene som kommer fra asylmottaket. Vi håper foreldrene har blitt mer trygge på oss, slik at de vil fortelle oss hvilke mål de har for barna sine.

Når barnet har gått cirka to måneder i barnehagen, vil vi derfor igjen ha en samtale med foreldrene (med tolk), hvor punktene 5 og 6 i skjemaet "Holdepunkt for de første foreldresamtalene med tolk", skal behandles.

Ifølge rammeplanen er vi forpliktet til å gi alle barn muligheter til å oppleve mestring, utvikling og læring uansett hvilken bakgrunn det har.

Rammeplanen sier:

Personalet har ansvar for at alle barn, uansett funksjonsnivå, alder, kjønn og familiebakgrunn får oppleve at de selv og alle i gruppen er betydningsfulle personer for fellesskapet. Barnehagen skal være et miljø hvor ulike individer og ulike kulturelle ytringer møtes i respekt for det som er forskjellig. Å belyse ulikhetene og det som er felles kan gi grunnlag for forståelse og innsikt. (s.18)

6. Merkedager

- Er det noen dager, høytider som dere feirer
- Er det i så fall viktig for deg at vi markerer dem i barnehagen
- Kan du/dere hjelpe oss med dette.

Vi på Trollstua har et eget motto. Vi sier: ”Det er urettferdig å behandle alle likt”.

Dette må også gjelde feiring av høytider og merkedager. Med det mener vi at alle skal få mulighet til å fortelle hva de verdsetter, og hvilke høytider de feirer.

Barna påvirkes av alt som skjer rundt dem, og er forskjellen for stor fra hjem og til samfunnet for øvrig kan det medføre problemer for barna. De kan med tiden forkaste det foreldrene bringer med seg, og ta til seg det den ”nye verden” har å gi. Dette igjen kan føre til at det blir konflikter innad i familiene fordi skillet mellom familie og det norske samfunnet blir for stort. Derfor er det viktig å få foreldrene med i barnehagen, slik at vi får del i deres verdisyn og kultur. Vi må jobbe sammen for at barna skal få det best mulig.

Vi ønsker at forskjellen fra hjem og barnehage ikke blir for stor, og at barna skal kjenne igjen det som skjer i barnehagen. På denne måten viser vi at alle barn er like mye verdt.

4 Oppsummering

Da vi i vår gruppe har arbeidet med et prosjekt vi ennå ikke har hatt anledning til å prøve i praksis, velger vi avslutningsvis å se på hvordan denne arbeidsprosessen har vært, erfaringer vi har gjort oss og hvordan vi tenker oss det videre arbeidet.

Det første som slår oss, er det at prosjektsamarbeidet mellom ansvarlig for barnefamiliene ved asylmottaket og de pedagogiske lederne ved barnehagen, oppleves som meget fruktbart. I løpet av arbeidsprosessen har vi ikke bare blitt bedre kjent med hverandre, men vi har også fått mye større kunnskap om hverandres arbeidshverdag generelt og fagområde spesielt.

Vi har hatt mange og lange, gode samtaler og diskusjoner, vi har utvekslet erfaringer og vi har fått en mye større forståelse for hverandres arbeidssituasjon. I og med at førskolelæreren fra asylmottaket i kraft av sin utdanning kjenner til en pedagogisk leders arbeidsområde, kan vi

nok si at det er de pedagogiske lederne som virkelig har fått et faglig ”tilleggsutbytte”. Asylmottakets representant har på sin side fått mye generell informasjon om hvordan vi opplever at barna fra asylmottaket har det/opptrer i barnehagen.

Da vi startet arbeidet trodde vi nok at vi hadde en ganske god innsikt i hvordan tilværelsen for en asylsøker er, selv om vi med vår erfaringsbakgrunn selvfølgelig ikke kan forstå hvordan den virkeligheten oppleves. Det viste seg at det var mange aspekter ved asylsøkertilværelsen vi ikke hadde reflektert over.

Noe som er viktig å være klar over er at asylsøkere befinner seg i en svært sårbar situasjon. Mange har en iboende vegring mot å gi informasjon om seg selv og sin familie, da de kanskje tidligere i migrasjonsprosessen har opplevd at informasjon de har gitt har blitt brukt imot dem. Dette er noe barnehageansatte kanskje ikke en gang reflekterer over, men heller trekker den slutningen at foreldrene er lite samarbeidsvillige.

Selve arbeidet med å sette sammen ”verktøypakken” trodde vi nok ville være en kurant affære, men det viste seg at vi trengte å møtes mange ganger før det endelige resultatet forelå. Det ble mange lærerike møter, og vi tror vi har fått med punkter som omhandler alle viktige aspekter i forbindelse med barnas beste, foreldrenes beste, barnehagens beste og det fremtidige samarbeidets beste.

Vi har grunn til å anta at det gode samarbeidet mellom asylmottaket og barnehagen som ved hjelp av dette prosjektet har blitt etablert, også vil fortsette i fremtiden. Det at asylmottaket og barnehagen har et godt samarbeid vil også kunne komme asylsøkerfamiliene til gode, og dermed også barna.

Kort oppsummert kan vi si at dette har vært en interessant og lærerik prosess, og vi føler at vi har styrket muligheten for å etablere et godt og varig samarbeid mellom Veumalløen Asylmottak og Trollstua Barnehage. Nå ser vi frem til å prøve ut ”verktøypakken” i forbindelse med forberedelse av neste barnehageår. Viser det seg at våre forventninger til ”verktøypakken” innfries (hvilket vi tror), kan kanskje den ”pedagogiske verktøypakken” i fremtiden bli et hjelpemiddel for andre barnehager (og familier) som befinner seg i en lignende situasjon som oss, dvs. tar imot minoritetsspråklige familier som er ”nye” i Norge.

Litteraturliste

- Aasen, J. 2003. *Flerkulturell pedagogikk*. Opplandske bokforlag.
- Becher, A.A. 2006. *Flerstemmig mangfold: samarbeid med minoritets foreldre*. Fagbok forlaget Vigmostad og Bjørke AS.
- Dahl, Ø. og K. Habert, 1990. *Møte mellom kulturer*. Universitetsforlaget.
- Gjervan, M., C. E. Andersen og M. Bleka, 2006. *Se mangfold*. Cappelen.
- Hagen, G. og N. A. Qureshi, 1996. *Etnisitet og sosialt arbeid*. Tano.
- Hauge, A-M., 2007. *Den felleskulturelle skolen*. Universitetsforlaget.
- Kunnskaps departementet , 2006. *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Akademika.
- Nordgren, M., 2008. *Forelesnings notater*. HiØ.
- Temahefte 11 UDI. *Kommunikasjon via tolk*.